

Reactie op Wetsvoorstel Bedrag ineens, RVU en verloopsparen

Ferm
in-pensioenen

Procesrealisten

Datum 9 december 2019

1 Inleiding

Ferm-in-pensioenen staat ruim 15 jaar in de markt bekend om haar kennis en expertise op het gebied van de hele keten van pensioenuitvoering. Vanaf de wijziging in de wet en/of reglement tot en met de impact hiervan op de uitvoerbaarheid, beheersbaarheid en bijbehorende kosten. De kennis die hiervoor in huis is, bestrijkt het hele spectrum van actuaariaat tot aan met de technische implementatie.

In deze reactie op deze internetconsultatie op het wetsvoorstel "Bedrag ineens, RVU en verloopsparen" gaan wij juist ook in op de gevolgen voor de pensioenuitvoering. Wat zijn de gevolgen voor de pensioenuitvoering, de samenloop met andere mutaties?

Wat zijn de consequenties voor diverse partijen: (andere) deelnemer(s), ex-partner, werkgevers, pensioenfondsen, pensioenuitvoerders, kosten.

Wat zijn de gevolgen voor deelnemers die meerdere financiële producten hebben? Wat is het verschil tussen informeren en adviseren? Wie kan en mag en is in staat om te informeren?

2 Bedrag ineens

2.1 Uitvoering

Rondom het proces van de toekenning van het pensioen wordt de communicatie complexer.

Er mag maximaal 10% worden afgekocht. De uitvoerder is verplicht mee te werken aan deze afkoop. In hoeverre kan en mag de uitvoerder eisen stellen?

Indien de deelnemer elk gewenst bedrag van de afkoop mag aangeven, dient de administratie hier mee om te kunnen gaan. Dit proces moet eenvoudig in te richten zijn.

Mag een verevend pensioen deels worden afgekocht?

- Indien een verevend, maar niet geconverteerd pensioen deels wordt afgekocht, dient deze in de verhouding van het ouderdomspensioen voor deelnemer en ex-partner te worden verdeeld.

Voor een beschikbare premiereregeling geldt dat het pensioenkapitaal eerst wordt overgedragen aan de pensioenuitvoerder die het pensioen gaat uitkeren. Is het de bedoeling dat eerst het nieuwe product wordt aangekocht (kosten voor de deelnemer) en dan 10% wordt afgekocht? Wat is de samenhang met een variabele uitkering? Of mag of moet er op het moment dat het direct ingaande pensioen wordt aangekocht eerst 10% worden betaald aan de deelnemer, zonder aankoopkosten?

Zoals nu beschreven is zal een ontvangende pensioenuitvoerder een pensioen aankopen van de overdrachtswaarde en hier 10% van afkopen. De afkoopwaarde zal hierdoor lager worden dan 10% van de overdrachtswaarde. De ontvangende uitvoerder zal transparant moeten zijn in de offerte wat de kosten zijn en wat de afkoopwaarde wordt als de deelnemer zijn pensioen voor 10% wil afkopen.

Ferm-in-pensioenen bv

Wattbaan 51 - 8

3439 ML Nieuwegein

T 085 273 23 01

E info@ferm-in-pensioenen.nl

W www.ferm-in-pensioenen.nl

Statutaire zetel in Alphen ad Rijn

Bank NL79 RABO 0158 1943 81

BTW NL 8169.58.439.B01

KvK 28111562

Regelgeving omtrent deze zaken is belangrijk om kosten (voor de deelnemer) te beperken en zodat er in de toekomst geen sprake is van een “woeker-afkooppensioen”.

2.2 Financiële consequenties en evenwichtige belangenafweging

In vergelijking met waardeoverdracht, wat niet mogelijk is als de dekkingsgraad lager dan 100% is, is afkoop op de pensioendatum juist wel toegestaan. Een afkoop zou moeten worden gecorrigeerd voor de dekkingsgraad indien de dekkingsgraad lager is dan 100%. Als op het moment van pensioeningang de dekkingsgraad 90% is, en er volgend jaar 10% wordt gekort, is dit een manier om kortingen te ontlopen. Hierdoor zullen de andere deelnemers extra gekort worden. Dit geldt ook als er al een (gespreide) korting is doorgevoerd. Dit is onevenwichtig pensioenbeleid. Het fonds zal in dit kader altijd moeten toewerken naar een dekkingsgraad van dicht bij 100% of hoger.

Er dient te worden opgemerkt dat er een vrijval zal zijn van de excassokosten, meestal 2% van het afkoopbedrag, dat positief werkt op de dekkingsgraad. Bovendien wordt het langlevensrisico beperkt.

In de toelichting wordt aangegeven dat volgens de Pensioenfederatie de invloed op de dekkingsgraad klein is. De impact is afhankelijk van zowel de verdeling van de deelnemers over de leeftijds categorieën, als ook van verdeling van de voorzieningen over de leeftijden. Indien de mogelijkheid tot gedeeltelijke afkoop leidt tot een hoger percentage voor excassokosten, betekent dit een hogere voorziening, dus toch wel een lagere dekkingsgraad. Wellicht een onbedoeld neveneffect.

Bepaalde situaties maken het aantrekkelijk voor deelnemers om tot afkoop over te gaan. Dit is als de dekkingsgraad lager dan 100% is en er wordt (nog) niet gekort. Ook indien de deelnemer ziek is en zichzelf daardoor een lage levensverwachting toekent, zal de deelnemer eerder tot afkoop overgaan. Hierdoor komt de solidariteit van het pensioenfonds sterk onder druk te staan.

Uit art 69a lid 3 van de Pensioenwet blijkt dat de partner moet tekenen als er ook consequenties (verlaging) van het partnerpensioen speelt. Betekent dit dat niet alleen het ouderdompensioen wordt verlaagd, maar ook het partnerpensioen in hetzelfde deel wordt afgekocht? Of heeft de deelnemer het recht om na afkoop van ouderdoms- en partnerpensioen de mogelijkheid om het partnerpensioen weer tot het oorspronkelijke niveau te verhogen?

In het pensioenakkoord is ook een zinsnede opgenomen over het aflossen van een hypotheek uit de pensioenpremie. Hoe staat dit in relatie tot het afkopen van een deel van het pensioen op de pensioendatum? Dit mede in het licht van het feit dat een te laag pensioen niet de bedoeling is. In het voorliggende voorstel voor gedeeltelijke afkoop is de combinatie met variabele pensioenuitkering immers ook niet mogelijk om te grote terugval in de lage periode te voorkomen.

In welke mate mag een pensioenfonds in de uitvoering eisen stellen aan de regels wat wel en niet is toegestaan, in combinatie met een bedrag ineens (afkoop)

- Ter voorkoming ondermijning solidariteit;

- Ter voorkoming negatieve financiële consequenties?
- Ter voorkoming van onevenwichtige belangenbehartiging?

Wie kan en mag, en is in staat om te informeren/adviseren?

- Het fonds moet de afkoopwaarde corrigeren voor de dekkingsgraad (indien lager dan 100%) door de waarde te vermenigvuldigen met de dekkingsgraad, maar niet meer dan 100%.
- Het fonds moet de groepen die gebruik hebben gemaakt van de afkoop monitoren wat betreft sterfte ten opzichte van de groep die geen gebruik hebben gemaakt van de afkoop. Dit levert bruikbare informatie op voor de evaluatie van de wet die na enkele jaren plaats zal vinden. Dit geldt voornamelijk voor de grootste fondsen, omdat voor kleine fondsen de aantallen te klein zijn.
- Heeft het pensioenfonds de mogelijkheid om maatregelen te nemen om het antiselectie risico te verkleinen, of te voorkomen dat dit verder vergroot wordt?
- Klopt onze interpretatie dat bij afkoop zowel het ouderdomspensioen als het partnerpensioen in gelijke verhouding wordt afgekocht?

3 Meerdere financiële producten per persoon, fiscaliteiten, financieel advies

Aangezien de regeling geldt voor de 2^e en 3^e pijler kan het zijn dat er per persoon meerdere producten zijn.

Informatieverstrekking door het pensioenfonds is nodig, maar het is zeker ook nodig dat de totale financiële situatie van de deelnemer in kaart wordt gebracht. De deelnemer dient goed geïnformeerd te worden om de gevolgen van de keuze, wel of geen afkoop en van welke product, volledig te kunnen overzien. Om dit totaalbeeld te krijgen heeft de gerechtigde advies nodig van een pensioenadviseur. Hier zijn uiteraard kosten aan verbonden.

Een pensioenfonds kan niet over het geheel van de financiële producten van een deelnemer adviseren, maar heeft wel een zorgplicht over haar eigen producten ten opzichte van haar deelnemers.

Daarnaast zou het voor meerdere partijen beter zijn als één van de financiële producten, dat ten hoogste 10% van het totaal waard is, wordt afgekocht en de andere producten niet. Voordeel is dat niet alle producten blijven bestaan in de administraties van de verzekeraars en pensioenfondsen en dat er bij de overblijvende pensioenuitvoerders geen actie voor uitkering van bedrag ineens uitgevoerd hoeft te worden. Dit leidt tot kostenbeperking voor uitvoerders. Eén informatiepunt voor alle pensioenuitvoerders is hiervoor een mogelijkheid. Te denken valt aan het Pensioenregister, waar dan op termijn ook 3e pijler producten in opgenomen moeten worden.

- Instellen goede advisering waarbij de deelnemer goed inzicht krijgt in de eigen financiële positie, toekomstige positie, en de gevolgen voor belasting en toeslagen.
- Geef de mogelijkheid om één product geheel af te kopen, indien dit niet meer dan 10% is van de totale waarde van de financiële producten.

4 Tijdelijke versoepeling van de RVU-heffing

Uiterlijk 3 jaar voor de AOW-leeftijd kan gebruik worden gemaakt van een vervroegde uittreding. De uitkering mag netto niet meer bedragen dan de AOW voor een alleenstaande, maar moet gebruteerd worden op basis van de loonheffingen over een inkomen van iemand voor de AOW-leeftijd. De premie/koopsom moet worden ondergebracht bij een verzekeraar of pensioenfonds. De premie/koopsom mag worden afgedragen in de periode 2021 t/m 2025 en heeft betrekking op uitkeringen tot maximaal 2028.

4.1 Uitvoering

In de memorie van toelichting wordt uitgegaan van onderbrenging bij een verzekeraar of pensioenfonds. Uitvoerders zullen een aanpassingen moeten doen in hun systemen voor de verzekering van dit “tijdelijk ouderdomspensioen”. Dit voor maximaal 7 jaar te gebruiken, waarbij tijdens deze periode ook het pensioenakkoord verder moet worden geïmplementeerd. Behalve de kosten van de regeling zijn er hierdoor ook extra kosten verbonden aan de uitvoering door het fonds. Financiering gaat op een andere basis dan de huidige en toekomstige doorsneesystematiek. In dezelfde periode krijgen pensioenfondsen en verzekeraars ook te maken met de implementatie van het pensioenakkoord, hetgeen de overstap naar premiereregeling met invaarmogelijkheid vanuit DB betekent. Hoe dienen deze instellingen dan om te gaan met dit extra toegevoegde product dat kennelijk een andere financiering kent? Wat zijn de gevolgen voor verdere verslaglegging, rapportage DNB voor de fondsen? Wat en wanneer dient er door wie te worden gemeld bij de belastingdienst?

Tevens zal ook de salarisadministratie van de werkgevers moeten worden aangepast.

4.2 Financieel

De levensloopregeling eindigt op 31-12-2020. Dit zou een bedrag zijn dat door werknemers kan worden ingezet voor deze regeling. Aangezien de werkgevers hier vaak (grotendeels) aan hebben meebetaald, zou het gunstig zijn om het spaargeld in deze regeling (deels) te kunnen overhevelen naar de regeling voor vervroegde uittreding, rekening houdend met het gestelde maximum.

Mag er rekening gehouden worden met toekomstige inflatie/verhoging van de AOW? Mag dit tijdens de uitkering nog worden aangevuld door indexatie of extra inkoop door de werkgever?

Jaarlijks wordt het maximale bedrag van uitkering verhoogd. In het jaar 2025 mag er voor het laatst gestort worden. Dit betekent dat de werknemers die in 2025 voor 3 jaar gebruik van de regeling maken geen aanvulling meer kunnen krijgen voor de inflatie.

De RVU vrijstelling is gebaseerd op de hoogte van de AOW-uitkeringen voor maximaal 3 jaar. De vrijstelling moet nog gebruteerd worden met de kosten voor de uitvoerder. De kosten kunnen door de negatieve (korte) rente ook nog hoger zijn dan de uitkeringen die vrijgesteld zijn. Hier is in de vrijstelling nog geen rekening mee gehouden.

- De RVU vrijstelling moet toezien op de uitkering en de bijbehorende, in rekening gebrachte koopsom, dus niet de hoogte van de koopsom bepalen indien er sprake is van onderbrenging.
- Indexatie van de uitkering in de vrijstelling opnemen.
- Ruimte bieden om in de jaren 2025 – 2028 stortingen te doen om indexatie mee te financieren.

5 Verlofsparen

De uitvoering van deze regeling ligt volledig bij de werkgever.

Door samenloop van beperking RVU-heffing en verlofsparen kunnen werknemers dus nu tot maximaal 4 jaar voor de AOW-leeftijd stoppen. Het uitbreiden van 50 tot 100 weken is alleen voor jongeren weggelegd, omdat alleen bovenwettelijke dagen kunnen worden gespaard. Dit is vaak 1 á 2 weken per jaar. Zo moet nog 25 jaar gewerkt worden totdat 50 extra weken bereikt kunnen worden.

Bij faillissement van de werkgever zullen alle opgespaarde vakantie-uren worden uitbetaald, maar zeer waarschijnlijk door het UWV. Zijn de financiële consequenties hiervan in kaart gebracht?

6 Kosten pensioenuitvoering uitkering bedrag ineens

De jaarlijkse kosten worden te laag ingeschat. Als we er van uit gaan dat niet 20.000 mensen maar 40.000 mensen berekeningen aanvragen, en er uiteindelijk 20.000 overgaan tot afkoop, dan zijn de jaarlijkse kosten 2 keer zo hoog. Dus niet 7,5 miljoen, maar 15 miljoen. Gegeven de voordelen voor een deelnemer, zoals eerder gemeld, kan het zijn dat niet 20.000 mensen overgaan tot bedrag ineens, maar veel meer.

Ook initiële kosten zijn laag ingeschat. Alle pensioenuitvoerders dienen dit op te pakken, maar ook de aanbieders van de 3^e pijler producten (verzekeringen en bankspaarproducten).

Aannames over de kosten van pensioenuitvoerders over het bedrag ineens zijn te laag:

- Aantal personen: Het CBS verwacht een aantal 66-jarigen in 2020 op 205.000, oplopend naar 225.000 in 2026. Het aantal pensioeningangen van 200.000 in de berekening van de kosten is dus te laag.
- Er worden in de meeste fases alleen kosten berekend voor het aantal dat wel over gaat tot afkoop. Informatie opvragen zal vaker gebeuren.
- Aanname over personen: Er wordt impliciet van uitgegaan dat iedereen slecht 1 pensioen of lijfrente heeft. In de praktijk is dit niet het geval. Zo kan het zijn dat mensen in het verleden meerdere lijfrenteproducten (koopsompolissen met lijfrenteclausule) hebben gesloten, en pensioen

hebben opgebouwd bij meerdere pensioenuitvoerders. Zo zijn er bedrijven die verzekerde gegarandeerde DB-regelingen hadden, die door de lage rente door de verzekeraars zijn opgezegd en zijn vervangen door DC-regelingen. Het aantal producten dat mensen kunnen afkopen is niet één, maar 3, 4 of 5. Dit betekent dat de jaarlijkse kosten ongeveer 3 tot 5 keer zou hoog kunnen uitvallen voor uitvoerders van pensioen en lijfrenteproducten.

- Uurtarieven zijn erg laag. Zeker als werkgeverslasten en pensioenlasten worden meegenomen.
- De tijdsbesteding lijkt laag te zijn ingeschat.

- Rekening houdend met bovenstaande aspecten zullen de jaarlijkse kosten voor de uitvoerders van pensioen en lijfrente geen 7,7 miljoen zijn, maar mogelijk 3 tot 5 keer zo hoog en dan tenminste 23,1 miljoen bedragen. Hierbij zijn nog niet eens de overig gemelde lage factoren meegenomen.

We vertrouwen erop u hiermee inzicht te hebben gegeven in de gevolgen die wij vanuit de expertise bij Ferm-in-pensioenen zien bij de voorgenomen regelingen uit het wetsvoorstel. Pensioen dat van A tot Z klopt. Daar maakt Ferm-in-pensioenen zich graag hard voor. Wij zijn graag bereid deze brief nader toe te lichten.